

Odpady górnicze to na Śląsku wciąż ogromne problemy: ekologiczne i ekonomiczne.

S.G.: – Odpady pochodzące z przemysłu wydobywczego to istotny problem, wymagający jak najszybszego rozwiązania. Niemal wszystkie kopalnie i zakłady przerobcze węgla kamiennego, rud metali, surowców skalnych oraz większość elektrowni w Polsce zlokalizowana jest w pasie południowym obejmującym województwa dolnośląskie, śląskie i małopolskie. Odpady pochodzące z przemysłu wydobywczego, głównie węgla kamiennego stanowią ok. 60% odpadów przemysłowych. Główną przyczyną ich powstawania w ostatnich dziesięcioleciach był zły system zarządzania gospodarką, w tym uregulowania prawne, które nie wykształciły mechanizmów skłaniających przedsiębiorstwa do racjonalnego wykorzystania surowców, łącznie z odpadami. Zgromadzono potężne ich ilości nie zastanawiając się nad ich przetwarzaniem ani wzbogacaniem. Skutki takiej polityki szczególnie dały się we znaki ekosystemowi Górnego Śląska. Z drugiej strony jednak, technologie przemysłu wydobywczego stosowane obecnie w Polsce umożliwiają ograniczony sposób wykorzystania odpadów.

Najnowsze przepisy, polskie i unijne, nakładają na przedsiębiorstwa, samorządy i organy państwa nowe obowiązki związane z racjonalnym i efektywnym gospodarowaniem złożami węgla, a to oznacza również konieczność całościowego rozwiązania problemu odpadów.

S.G.: – Gospodarkę odpadami wydobywczymi reguluje ustawa z dn. 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych. Dokonuje ona w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego. Celem ustawy jest zapobieganie powstawaniu w przemyśle wydobywczym odpadów, ograniczanie ich niekorzystnego wpływu na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi, przez wprowadzenie:

1. zasad gospodarowania odpadami wydobywczymi oraz niezanieczyszczonej glebą,
2. zasad prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
3. procedur związanych z uzyskiwaniem zezwoleń i pozwoleń związanych z gospodarką odpadami wydobywczymi,
4. procedur związanych z zapobieganiem poważnym wypadkom w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A.

Foresight OGWK – dobry plan dla Śląska

Rozmowa z dr. Stefanem Góralczykiem,
dyrektorem Instytutu Mechanizacji Budownictwa
i Górnictwa Skalnego w Warszawie
– koordynatorem Projektu Foresight OGWK.

Ustawa określa podstawowe obowiązki wytwórców odpadów, kładzie także duży nacisk na ich recykling w miejscach powstawania oraz na konieczność opracowywania programów gospodarowania odpadami wydobywczymi. Należy tutaj podkreślić, że zastrzone przepisy gospodarki odpadami wynikają również z przyjętego przez władze województwa śląskiego „Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2015 r.”, w którym szczególną uwagę zwraca się na konieczność odzyskania wartości terenów poprzemysłowych i zdegradowanych.

Projekt badawczy „Foresight w zakresie priorytetowych i innowacyjnych technologii w zakresie zagospodarowania odpadów pochodzących z górnictwa węgla kamiennego” wskaże priorytety inwestycyjne w postaci technologii i kierunków działań w obszarze zagospodarowania odpadów.

S.G.: – Projekt realizowany jest przez konsorcjum, które tworzą trzy jednostki:

- Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego, koordynator projektu;
- Akademia Górniczo-Hutnicza,
- Politechnika Śląska.

Projekt koncentruje się na zidentyfikowaniu kierunków badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie odpadów pochodzących z górnictwa, mających na celu zdynamiczne zrównoważone rozwoju gospodarczego kraju. Dotychczasowe badania wskazują, że cechy jakościowe tych odpadów pozwalają na ich wielokierunkowe wykorzystanie w różnych przemysłach, a ze względu na wielkość produkcji i nagromadzenia stanowią one poważną pozycję w bilansie surowcowym kraju. Uwzględniając powyższe problemy, konieczne wydaje się opracowanie kompleksowego podejścia do zagadnienia odpadów węglowych przez:

1. opracowanie kompleksowego planu zagospodarowania odpadów uwzględniającego:
 - a) inwentaryzację ilościowo-jakościową oraz lokalizację nagromadzenia odpadów wraz z oceną ich przydatności, oceną ekonomiczną i środowiskową,
 - b) dokonanie analizy ryzyka i oceny środowiskowej funkcjonowania obiektów unieszkodliwiania odpadów,
 - c) opracowanie technologii gospodarczego wykorzystania różnych rodzajów odpadów do różnych zastosowań w tym jako paliw alternatywnych (muły powęglowe),
 - d) opracowanie propozycji legislacyjnych do tworzenia rozporządzeń wykonawczych do ustawy o odpadach z przemysłu wydobywczego, szczególnie w zakresie procedur przekształcania odpadów w produkty.
2. Określenie możliwości włączenia do krajowego bilansu paliw istniejących odpadów depozytów mułów węglowych – strategia.
3. Wpisanie powyższych działań do „Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007 – 2015”.

Na jakim etapie jest obecnie projekt?

S.G.: – Rozpoczęliśmy realizację III etapu projektu pt. Opracowanie metodyki oceny kompetencji oraz wybór kluczowych ekspertów. W tym etapie zostanie:

- opracowana metodyka oceny kompetencji,
- przygotowana baza danych ekspertów,
- dokonany wybór kluczowych ekspertów (36 osób) oraz ekspertów dodatkowych (po 50 osób do każdego obszaru priorytetowego projektu).

Jakie wymierne efekty przyniesie projekt?

S.G.: – Głównym rezultatem projektu jest określenie możliwych scenariuszy rozwoju technologii i sposobów zagospodarowywania odpadów pochodzących z górnictwa węgla kamiennego oraz wyznaczenie priorytetowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych w tej dziedzinie co powinno zaowocować opracowaniem strategii gospodarowania odpadami. Potencjalnymi odbiorcami, zainteresowanymi wdrażaniem wyników projektu będzie administracja samorządowa, placówki naukowo-badawcze i przedsiębiorstwa. Realizacja projektu poprzez dostarczenie „know-how” przyczyni się do wzmocnienia potencjału sektora oraz innowacyjności przedsiębiorstw, których działalność obejmować będzie udoskonalone procesy zagospodarowywania odpadów pochodzących z górnictwa węgla kamiennego.

IMBiGS na Śląsku jest znany – jego zamiejscowy oddział pracuje tu od lat.

Centrum Gospodarki Odpadami IMBiGS prowadzi działalność naukową, badawczo-wdrożeniową i szkoleniową w zakresie systemowych rozwiązań gospodarki odpadami z uwzględnieniem zagadnień technologicznych, środowiskowych i ekonomicznych.

Dziękuję za rozmowę

Instytut Mechanizacji Budownictwa
i Górnictwa Skalnego
ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa
tel.: (22) 843 02 01, fax: (22) 843 59 81
e-mail: imb@imbigs.org.pl
www.imbigs.org.pl

Centrum Gospodarki Odpadami
Oddział Zamiejscowy w Katowicach
ul. Kosshuta 6, 40-844 Katowice
tel.: (32) 251 74 54, fax: (32) 251 75 91
e-mail: cgo@imbigs.org.pl